

OBSAH

Poznámka k druhému vydání (1942) /7

Poznámka k pátému vydání (1976) /16

Úvod / Jedna aproximace: „romantický“ /19

PRVNÍ ČÁST

I Krása Medúzy /37

1 Medúzovitá krása u Goetha a Shelleyho /37

2 Hrůzné krásno, smutné krásno, krása a smrt, u preromantiků, u Novalise, Chateaubrianda, Huga, Baudelaira, Flauberta, D'Annunzia /39

3 Předchůdci: Tasso, alžbětínští a restaurační dramatikové /48

4 Lyrikové 17. století /54

5 Rozdílný význam témat kalné krásy u básníků 17. století a u romantiků /57

6 Výskyt těchto témat u Baudelaira. Svůdná *faisandage*. Krása smutných postav /60

II Proměny Satana /71

1 Postava Satana u Tassa a Marina /71

2 Miltonův Satan. Soud Tainův. Údajný Miltonův satanismus. Pohled romantiků (Schiller, Blake, Shelley) /74

3 Splynutí typu ušlechtilého bandity s typem miltonovského Satana. Schillerův loupežník /77

4 Typ psance v „černém románu“. Schedoni v románě Ann Radcliffové. Shakespearovské prvky /78

5 M. G. Lewis, H. Zschokke. *Abällino*, *Jean Sbogar* /80

6 Typ psance u Byrona. Rysy odvozené z Radcliffové /81

7 Byron a *Zeluco* /87

8 Byron a Chateaubriand (*René*) /87

9 Biografický charakter Byronův /92

10 Transgrese u Byrona /93

11 Osudový muž u romantiků: Jean Sbogar, Antony. Zločinný erotismus /99

12 Vampyrismus /101

13 Filantropický psanec fejetonových románů /103

14 Význam vampyrismu. Souvislost s první kapitolou. Mínění Augerovo a soud Sainte-Beuvův. „Byron a de Sade (...) dvě největší inspirace našich, moderních autorů“ /104

III Pod praporem Božského markýze /107

- 1 Typ pronásledované. *Clarissa*. Richardsonova morálka /108
- 2 *La Religieuse*. Diderot a *Système de la Nature* /111
- 3 *Thérèse Philosophe* /113
- 4 *Les Liaisons dangereuses*. Komentáře Baudelairovy /114
- 5 Romány markýze de Sade a jeho „filosofie“ /118
- 6 Restif de la Bretonne /127
- 7 Kalné motivy u Chateaubrianda /129
- 8 Rozšíření motivu pronásledované. Matthew Gregory Lewis a jeho *Monk*. Ohlas tohoto románu: Hoffmann, Victor Hugo, George Sandová /131
- 9 Pronásledovaná v románech Radcliffové. Rozpoznání /135
- 10 Spisovatelky pod vlivem mužského hlediska. Miss Wilkinsonová, Mrs. Shelleyová /136
- 11 Shelleyho *Beatrice Cenci*. Kalné motivy u Shelleyho /137
- 12 Maturin a jeho *Melmoth* /140
- 13 Rozšíření anglických hrůzostrašných románů ve Francii. Vliv na pojetí života. Anekdota o Berliozovi. Kněžna Belgiojsová. Mladofrancouzi /144
- 14 *L'Âne mort* Julesa Janina /146
- 15 Janin moralista. Jeho esej o Sadovi. Jeho recenze *Madame Putiphar* /150
- 16 *Les Mémoires du Diable* Frédérika Souliého /154
- 17 Pétrus Borel vlkodlak. *Champavert, Madame Putiphar* /157
- 18 Literární prostředí, v němž vyrostl Baudelaire. Postřeh hraběte Horace de Viel Castel. Berlioz, Musset /164
- 19 Delacroix /167
- 20 Baudelaire. Objevení Poea. Baudelaire a Sade. Baudelairovská erotologie /172
- 21 Flaubert. *La Tentation*. Ženský ideál podle Flauberta. Flaubert a *Mademoiselle de Maupin*. Exotismus /187
- 22 Autobiografické detaily u Flauberta. Flaubert a Sade. Flaubert a Byron /200
- 23 Comte de Lautréamont a jeho *Les Chants de Maldoror*. Sprízněnost s Pétrusem Borelem /205

IV La belle dame sans merci /209

- 1 Univerzálnost motivu pronásledované ženy. Aischylos, alžbětínští dramatikové /209
- 2 Typ osudové ženy v romantismu. Dvě rodiny /211
- 3 Matylda v *Mnichovi* /212
- 4 Velléda. Salambo /214
- 5 Mérimée: *Une Femme est un Diable, Carmen*. Lokalizace osudové ženy. Exotismus a erotismus /216

- 6 Cécily z *Les Mystères de Paris* /218
- 7 Různé derivace: Rosalba Cudná, Conchita atd. /221
- 8 Exotismus a mysticismus. Počátky romantického exotismu. Keatsova „La Belle Dame sans Merci“ /222
- 9 Gautier, zakladatel estetického exotismu. *Une Nuit de Cléopâtre*. Parabola pohlaví v průběhu 19. století /226
- 10 Nyssia (*Le Roi Candaule*). *La Vénus d'Ille*. *La Morte amoureuse* /230
- 11 Syntetická osudová žena. Gautierova Imperia. Kurtizána Marie z *Listopadu* (Flaubert). Královna ze Sáby a Ennoia z Flaubertova *Pokoušení*. Vývoj tohoto typu v Anglii /235
- 12 Swinburne /242
- 13 Monckton-Milnes zasvěcuje Swinburna do Sadových spisů /244
- 14 Swinburnovská algolagnie. „The powerless victim of the furious rage of a beautiful woman“. Typ osudové ženy ve Swinburnových dílech. Vliv prerafaelitů. Shody s typem ženy Gautierovy a Flaubertovy /245
- 15 Marie Stuartovna v *Chastelardovi* /248
- 16 *Atalanta in Calydon* a vliv Sadových teorií /250
- 17 *Lesbia Brandonová*. *Anactoria* /254
- 18 Osudová žena v *Básních a baladách I* a v *Dolores* /258
- 19 Sublimace swinburnovské algolagnie: bohyně Svoboda /265
- 20 Swinburnovy poznámky k některým ženským hlavám připisovaným Michelangelovi. *Kleopatra* /268
- 21 Typ syntetické osudové ženy kulminuje v Paterově Moně Lise. Móda úsměvu à la Gioconda /272
- 22 Wildova *The Sphinx* /278
- 23 Swinburnova osudová žena v *Lyrické rapsodii* Enrica Nencioniho. Dekadentní témata v Itálii příliš nezapouštějí kořeny /280
- 24 Syntetická osudová žena u D'Annunzia. *Pamphila*. Vliv Flaubertův. Banvilovy a D'Annunziovy sonety na osudovou ženu. Ippolita Sanzio v *Triumfu smrti* /287
- 25 Sadismus v D'Annunziově díle. D'Annunziova neupřímnost /292
- 26 Odvození dannunziovské nadženy z osudové ženy Swinburnovy /297
- 27 Komnénovna, Basiliola, Faidra /300
- 28 Sadistické teorie v D'Annunziově díle. Isabella Inghirami *philosophe* /306
- 29 Další osudové ženy u Rachildové, Huysmanse, Octava Mirbeaua. Markýza de Sade. Clara ze *Zahrady muk* /311
- 30 Typ Mademoiselle Bistouri v dekadentní poezii. Humoristický únik: Laforgue /314
- V Byzanc /319**
 - 1 Umění Gustava Moreaua /319
 - 2 Moreauova Salomé a Huysmans /323
 - 3 Osudová žena u Moreaua. Helena mezi umírajícími /329
 - 4 Wildova Salomé. Téma pojednané Heinem a Flaubertem. Banville. Laforgue /335

- 5 Mallarméova Herodias. Její symbolický význam. Herodias a Salambo /341
- 6 „Lasciva est nobis pagina, vita proba“ /344
- 7 Sadismus a katolicismus u francouzských dekadentů /346
- 8 Huysmans. Smysl bolestné krajiny. Gilles de Rais /349
- 9 Barbey d'Aurevilly /354
- 10 Villiers de l'Isle-Adam /360
- 11 Joséphin Péladan a jeho *Éthopée*. Dekadentní okultismus. Motiv androgyna. Androgyn Leonarda da Vinci. Zvrácená interpretace primitivů. Ruský román. Wagner /362
- 12 Élémir Bourges: *Le Crépuscule des Dieux* /383
- 13 Další dekadentní etopea: romány Catulla Mendèse /385
- 14 Rachildová: *Monsieur Vénus* /389
- 15 Ruský vliv. Dostojevskij /393
- 16 Velmi ruské motivy v Lorrainových *Noronsovových* /396
- 17 *Dorian Gray* a *Monsieur de Phocas*. Walter Pater a angličtí dekadenti. *Under the Hill* A. Beardsleyho. Lorrain a Moreau. *Les Buveurs d'âmes* /400
- 18 Zvrácené pohádkové zázračno /414
- 19 Remy de Gourmont /417
- 20 Marcel Schwob /421
- 21 Barrès. Bolestná krajina u Barrèse /425
- 22 Gide /435
- 23 Rops a satanismus. Smilstvo a smrt /439
- 24 Pobaudelairovská poezie. Rollinat. Samain. Robert de Montesquiou. Renée Vivien. Parodie: *Les Délivrescences d'Adoré Floupette*; „The Decadent to his Soul“. Verlaine /441
- 25 Nářek nad koncem latinské civilizace. *Tout décade...* Byzanc. Paul Adam /456
- 26 Dekadenti a symbolisté /463
- 27 Nejmonumentálnější postava dekadence: D'Annunzio. *Laudi* a *Vittoriale* /465

Příloha k první části / Swinburne a „anglická neřest“ /469

- 1 Anglická algolagnie. George Augustus Selwyn /469
- 2 Typ anglického sadisty ve francouzském romantismu /471
- 3 V *Deníku* bratří Goncourtů. Swinburnův portrét z pera Maupassantova; jeho vliv na postavu George Augusta Selwyna ve *Faustině*; kontaminace s dalšími reálnými osobami /471
- 4 Londýnské skandály zveřejněné *Pall Mall Gazette*, 1885; článek Villierse de l'Isle-Adama /477
- 5 *Pedigree* markýze de Mount Edgcumbe z *Rozkoše* /479
- 6 Anglický sadismus v Touletově *Panu de Paur*, v d'Aurevillyho *Ďábelských novelách*, v Mirbeauově *Zahradě muk*, v Lorrainových *Noronsovových* a *Panu de Phocas*, v Péladanově *Svrchované ctnosti* /481
- 7 Závěr /487

DRUHÁ ČÁST

D'Annunzio a „smyslná láska ke slovu“ /491

- 1 Obecné úvahy o užitečnosti zjišťování pramenů /491
- 2 Vágní a obecné podobnosti; příklady /492
- 3 Prameny obsahové a formální. Henri de Régnier a kniha *Alcione*. Carducci. Flaubert /496
- 4 Přesné prameny dannunziovských obrátů /507
- 5 Lingvistické prameny /512
- 6 Ráz dannunziovské inspirace. Jak básní Andrea Sperelli. Obrazy tryskající z hodnoty jednoho slova /518
- 7 Důležitost slov /520
- 8 Různé způsoby, jichž D'Annunzio používá, aby zvýraznil moc slov. Grafika /523
- 9 Emoce vyvolávané zvukem slov /524
- 10 Úvahy o dosahu plagiátů. Používání slovníků /528
- 11 Různé způsoby označování věcí. Slova technická nebo specifická; allotropy a perifráze. Dannunziovská potřeba nobilitovat věci /531
- 12 Vznešená slova a obraty /533
- 13 Nobilitace dikce pramenů /536
- 14 Technické termíny. D'Annunziovo užití Guglielmottiho *Námořního a vojenského slovníku* /537
- 15 Guglielmotti jako inspirátor *Vlny* /549
- 16 Překlad Palladiova *Pojednání o zemědělství* a skupina básní ve sbírce *Alcione*. Analogie s Francisem Jammesem /553

Ediční poznámka /567

Mario Praz, kulturní světoběžník (doslov Jiřího Pelána) /569

Soupis českých překladů /605

Rejstřík /629

Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR

